

Ingen anledning till oro (?)

SOM-undersökningen 2020
SOM-rapport nr 78

Ulrika Andersson, Anders Carlander,
Marie Grusell och Patrik Öhberg (red)

Redaktörer: Ulrika Andersson, Anders Carlander,
Marie Grusell och Patrik Öhberg
© Författarna och SOM-institutet
Teknisk redaktör: Elisabeth Falk
Originalfoto: Anna Shvets (Pexels), modifierat
Omslag: Daniel Zachrisson
Redigering: Henny Östlund
Tryck: RisbergsAdbox, Uddevalla 2021
ISBN: 978-91-89673-49-6
ISSN: 0284-4788
ISRN: GU-STJM--78-SE

INNEHÅLL

Förord	9
Ingen anledning till oro (?) – inledningskapitel Ulrika Andersson, Anders Carlander, Marie Grusell och Patrik Öhberg	11
TILLIT & FÖRTROENDE	
Framgång föder förtroende – förtroende föder framgång Sören Holmberg och Bo Rothstein	33
Förtroende för samhällets och pandemins aktörer Elisabeth Falk och Ulrika Andersson	43
Mediers samhällsvärde och oberoende spelar stor roll för förtroendet Ulrika Andersson	57
Forskningsförtroende i pandemitider Anna Maria Jönsson	75
VARDAGSLIV, MEDIER & HÄLSA	
Tilltron till den egna förmågan under coronapandemin Gabriella Sandstig och Synneve Dahlin Ivanoff	93
Folkhälsa och ekonomi i alkoholpolitiken David Karlsson, Sören Holmberg och Lennart Weibull	105
Stereotypa föreställningar om ålder under coronapandemin Gabriella Sandstig och Maria Edström	119
Litar svenska folket på socialförsäkringarna? Maria Oskarson och Anna Bendz	133
Ljudboken tar nya tag – populär både via bibliotek och prenumerationstjänst Birgitta Wallin, Tobias Carlsson och David Gunnarsson Lorentzen	153

Biblioteken fortsatt starka trots kristid Jonas Söderholm, Malin Ögland och David Gunnarsson Lorentzen	165
Ideologisk identifikation och fragmenterade nyhetspubliker Per Oleskog Tryggvason	179
MILJÖ & KLIMAT	
Släcka ljuset – varför då? Sverker C. Jagers, Erik Jönsson och Simon Matti	197
Kärnkraftsstrid i pandemitid Sören Holmberg	211
Vindkraftens förutsättningar Erik Jönsson	221
Svenska klimatförnekare Henrik Oscarsson, Jesper Strömbäck och Erik Jönsson	235
SAMHÄLLE & OPINION	
Stabilt stöd för EU under pandemin, men vart är unionen på väg? Marcus Weissenbilder och Ulrika Andersson	251
De politiska sakfrågorna inför valet 2022 – hur ser spelplanen ut? Johan Martinsson	271
Ökad uppskattning av offentlig verksamhet pandemiåret 2020 Sören Holmberg	285
Ett svenskt vintermord får en upplösning? Medborgare och politiker om nedläggningen av Palmeutredningen och utpekandet av Skandiamannen Felix Andersson, Daniel Brodén och Patrik Öhberg	293
Det kalla krigets återkomst? Från osannolikhet till tänkbar hotbild Joakim Berndtsson, Ulf Bjereld och Karl Ydén	303
Vilka var det som ändrade sig om flyktingpolitiken efter 2015? Marie Demker	317

Kriminalpolitik – lika hett som man kan tro Felix Andersson, Marie Demker, Caroline Mellgren och Patrik Öhberg	333
Biståndsviljan försvagas Ann-Marie Ekengren och Henrik Oscarsson	345
Oförsiktiga och oskyldiga brottsoffer – en jämförelse av uppfattningar om ansvar Caroline Mellgren och Marie Demker	361
Vem räds terrorismen? Kluven oro och säkerhetsivrare i Sverige Daniel Brodén, Mats Fridlund och Patrik Öhberg	375
PARTIER & POLITIK	
Är verkligen allt politik? Thomas Denk och Carl Görtz	389
Politiska uppfattningar bland kvinnor och män som har barn i hushållet Elin Naurin och Patrik Öhberg	401
Ledare vi gillar och ogillar Per Oleskog Tryggvason, Henrik Oscarsson och Freja Wessman	415
Vilka politiska förslag tycker mammor och pappor är viktigast? Elias Markstedt, Elin Naurin och Anton Wallin	429
METODREDOVISNING	
Den nationella SOM-undersökningen 2020 Elisabeth Falk	447
BILAGOR	
Om författarna	459
SOM-institutets böcker	465

FÖRORD

Ingen anledning till oro (?) är SOM-institutets 78:e forskarantologi sedan starten 1986. Den bygger på 2020 års nationella SOM-undersökning – den 35:e i ordningen. Undersökningen genomfördes som sex riksrepresentativa urval om vardera 3 750 slumpmässigt utvalda personer boende i Sverige i åldrarna 16 till 85 år. De sex delundersökningarna är att betrakta som editioner av samma studie. Uppsättningen av enkätfrågor varierar något mellan editionerna men de innehåller också ett stort antal gemensamma frågor om samhälle, opinion och medier samt demografi och bakgrund.

Huvuddelen av de svar som ligger till grund för analyserna i boken inkom under oktober 2020. Ansvarig för datainsamlingen har varit *Indikator – Institutet för kvalitetsindikatorer* med Edvin Boije som fältledare. Närmare uppgifter om undersökningens uppläggning och genomförande finns i metodredovisningen längst bak i boken. En mer utförlig dokumentation av 2020 års SOM-undersökningar finns att ladda ner på SOM-institutets webbplats (SOM-rapport 2021:2).

I boken medverkar forskare från olika ämnesområden och lärosäten. De sammanlagt trettioen kapitlen speglar den ämnesmässiga bredd som finns i SOM-undersökningarna. Varje författare svarar själv för sin tolkning av data och slutsatserna i respektive kapitel.

Dataunderlaget från tidigare SOM-undersökningar är tillgängliga för akademisk forskning och utbildning via Svensk Nationell Datatjänst (SND) vid Göteborgs universitet. De publikationer som hittills utgivits av SOM-institutet finns förtecknade längst bak i föreliggande volym. Mer information om SOM-institutet finns på institutets webbplats.

Göteborg i juni 2021

Ulrika Andersson
Docent
SOM-institutet

Anders Carlander
Forskare
SOM-institutet

Marie Grusell
Docent
JMG, Göteborgs universitet

Patrik Öhberg
Docent
SOM-institutet

